

Berättelsen om det fula fingret

Det var en gång ett lillfinger, som gick igenom så förskräckligt mycket elände för att bli sedd som en del i hela handens funktion.

Det satt på höger hand, och tyckte det var lite utanför samvaron med alla de andra fingrarna. Ringfingret som var närmast, var lite skadeglad – det såg ner på det för att det var så litet. Långfingret tittade inte ens åt det hållet – det tyckte att det själv var medelpunkten för allt som handen skulle företa sig. Pekfingret hade inte alls någon kontakt med lillfingret. Den ende som emellanåt vände sig till lillfingret var tummen, eftersom de tillsammans kunde plocka upp de minsta små saker. Egentligen tyckte de fyra radiala fingrarna att lillfingret var onödigt. Den ovänliga samvaron på handen gjorde att lillfingret drog sig lite åt sidan och försökte hävda sig genom att spreta. Det skulle det aldrig ha gjort, för en dag när handen hade varit ute och kört bil, kom lillfingret i kläm i bildörren eftersom handen var lite för långsam och dörren slogs snabbt igen. Det gick ut över det spretande lillfingret som kom i kläm. Det ropade och skrek till handen att den skulle dra loss honom från dörren, och långt om länge nådde budskapet via centrala nervsystemet till hjärnan och vidare till handen innan den reagerade.

Lillfingret var gult och blått, och det blev större och större. Det kände att det blev dubbelt så stort, men det var inte någon behaglig upplevelse (trots att det alltid hade drömt om att bli lika stort som de andra). Fingertoppen hängde, och även om lillfingret försökte, kunde det inte böja sig. Fingret var mycket olyckligt.

Handen och det centrala nervsystemet reagerade med att be hjärnan om att få komma till akutmottagningen. Fingrarna tyckte det var pjosk; det där lilla fingret borde bara ta sig samman och låta bli att alltid beklaga sig. Kanske vore det bättre om det alls inte fanns, det gjorde ju ändå aldrig någonting. Det var alltid de andra som gjorde hela arbetet.

Handen och centrala nervsystemet visste så väl att lillfingret gjorde sin del av arbetet, så de beslöt tillsammans att ta sig till sjukhuset, oavsett vad de andra sade.

På sjukhuset blev lillfingret tittat på av en läkare och en röntgenläkare, och fick på det hela taget en massa uppmärksamhet, som gjorde de andra fingrarna mycket avundsjuka. De ville också bli tittade på och få sin kroppsfunktion värderad. De ville att det skulle ha tagits bilder på dem också och tyckte det var mycket orättvist att det inte blev någon aktivitet och delaktighet för dem. Lillfingret lappades ihop av läkaren och den blev bundet till ringfingret. Ringfingret blev mycket argt. ”Varför ska jag sitta ihop med den där lille dvärgen – den borde kunna ta vara på sig själv.” Läkaren hörde inte vad ringfingret sa så de båda fingrarna tejpades ihop och ringfingret blev tvungen att finna sig i det. De andra fingrarna var lyckliga för att de slapp, men samtidigt ängsliga för att de nu skulle få mycket att göra nu när ring- och lillfingrarna var sammanbundna.

Då de kom hem skulle handen sörja för mat eftersom centrala nervsystemet gav besked från hjärnan om det. Handen försökte ta ut bröd från kylskåpet, finna pålägg, ta kniv och gaffel i utdragslådan och hitta en tallrik i skåpet, men den klarade de inte eftersom fingrarna inte kunde arbeta och hålla i sakerna ordentligt. En tallrik gick i bitar, så höger hand måste be vänster hand om hjälp. Lillfingret satt stilla och lugnt sammantvingad mot ringfingret och såg på. Det tänkte att de andra nu kanske upptäckte att det också bidrog till arbetet varje gång som hjärnan bad om det. Men mest tänkte det på hur det skulle få det bra igen, för det gjorde ont, och det kände sig mer och mer stelt.

Ringfingret upptäckte att lillfingret var varm och egentligen också lite rar och vänlig. De hade aldrig pratat så mycket med varandra, men nu kunde de inte annat. I början var det bara små nödvändigheter de pratade om – det är varmt/kallt – tycker du också att det är irriterande – kan du böja på dina leder osv. Efterhand blev konversationen djupare och de upptäckte att de hade haft många gemensamma upplevelser och att de hade gjort samma erfarenheter.

Efter 3 veckor med många besvärligheter för högerhanden, och där vänster hand många gånger fick ta över, togs bandaget av från ring- och lillfingret. Nu trodde de alla att var bra igen, men de fick tänka om.

Höger hand upptäckte att situationen var ohållbar, eftersom både ring- och lillfingret inte kunde vara med i arbetet, de fungerade inte på kroppsfunktionsnivån. De kunde inte böja sig, de kunde inte sträcka sig och de utgjorde på det hela taget en begränsning för aktiviteten och delaktigheten. Något måste göras.

Handen och centrala nervsystemet värderade möjligheterna tillsammans med hjärnan. Hjärnan hade hört talas om handterapi – men visste inte riktigt detta kunde fås. De kom överens om att leta upp en dator och söka på Internet. De fann att handterapi utförs av arbetsterapeuter i Danmark och Norge och i Sverige av både sjukgymnaster och arbetsterapeuter. Vart skulle de ta vägen? Varför inte till Malmö, det ligger nära Danmark, och de hade hört att det fanns en där med terapeuter från både Sverige, Norge och Danmark.

Handen och centrala nervsystemet gav sig iväg till Malmö. Här blev fingret undersökt av de blivande magistrarna i handterapi. De värderade och analyserade och kom fram till att om man utgår från ICF så var handens funktion väsentligt nedsatt. På kroppsfunktionsnivå var blodförsörjningen nedsatt pga. lätt ödem, muskelfunktionen nedsatt pga. bristande mobilisering, rörligheten nedsatt även den pga. bristande mobilisering, och möjligen var det också problem med den sensoriska grenen av nervus ulnaris, eftersom lillfingret inte kände det samma som de andra fingrarna. Vad gäller aktivitet, så kunde fingret inte något som helst, det deltog inte i handens arbete eftersom den inte kunde. Det ville så väldigt gärna, men var inte i stånd till det. Allt detta gjorde att det kände sig så utanför och kunde inte delta i någonting alls.

De blivande magistrarna i handterapi kunde lätt se att något var alldeles gålet. De inhämtade information från journalen och från handen och hjärnan, som kunde ge upplysningar om hela händelseförloppet. De blivande magistrarna i handterapi satte sig tillsammans; de använde kliniskt resonemang, teoretiska begreppsramar och den fysiologiska och anatomiska information som de hade, och värderade med hjälp av COPM vilka aktiviteter som lillfingret hade som mål med behandlingen.

De blivande magistrarna utformade tillsammans ett träningsprogram som innehöll rörelseträning, tånjning, styrka, sensibilitet och koordination. Lillfingret fick veta att det skulle träna tillsammans med de andra fingrarna. Det visste inte att skadan också hade gett de andra fingrarna nedsatt funktion. Omvänt visste inte de andra fingrarna hur beroende de är av att lillfingret fungerar förrän nu, för de kunde mycket väl märka att de saknade lillfingret i det dagliga arbetet och att de tillsammans blev starkare när lillfingret var med.

Träningen kom igång, det blev träning både i Malmö tillsammans med de blivande magistrarna i handterapi och hemma efter ett hemträningsprogram. Lillfingret fick uppleva att vara i varmt vatten tillsammans med de andra fingrarna, det fick uppleva att träna med putty tillsammans med de andra fingrarna och det upplevde att både det och de andra fingrarna blev böjda av vänliga och rara främmande fingrar. Det dröjde inte länge förrän lillfingret kunde böja sig och sträcka sig mer och mer; det tyckte det fick det bättre och bättre. Det talade lite med ringfingret om det, och samma upplevelser hade ringfingret. Ringfingret hade hört de andra fingrarna prata om att det egentligen var skönt att komma till träning, för de fick det också mycket bättre. De kunde tydligt märka att de blev smidigare och rörligare; de fick krafterna tillbaka och de kunde också hantera verktyg bättre och bättre. De hade också talat om att de nog var beroende av lillfingrets hjälp. De kände att när lillfingret inte var med så saknades balans i uppgifterna. Så kanske var det ändå nödvändigt.

Efterhand som träningen gick framåt, började fingrarna prata tillsammans. Tummen hade kontakt med alla, och den användes som budbärare och tog med sig besked runt till alla. De kom överens om några slogans som ”vi kan bara bli starka om vi arbetar tillsammans”, ”vi ska

lyfta i flock”, ”vi ska vara eniga” och ”vi ska hjälpa varandra”. Alla dessa överenskommelser gjorde att handen fick en bättre kroppsfunction, kunde delta i aktiviteter och att delta i varandras uppgifter blev viktigt och högt prioriterat.

Medan allt detta pågick, kände lillfingret att det kom närmare de andra fingrarna. Det blev respekterat för sitt värde i det arbete som fingrarna utförde tillsammans. Det blev tätare knutet till de andra och behövde inte längre vända sig bort och spreta. Det utvecklade sig till ett förnöjt och glatt lillfinger; det hade goda kamrater och vänner; det blev självsäkert och efter hand som tiden gick utvecklade det sig till ett mycket vackert lillfinger. Huden blev fin igen, svullnaden avtog, den blev smidig och riktigt elegant.

Se det var en riktig historia!

Snipp snapp snut – nu är den sagan slut.